

Jo Baer – Lynda Benglis – Jutta Koether

Triotentoonstelling 2009

20/6 – 4/10/2009

Lynda Benglis

In de Oudbouw van het Van Abbemuseum is van 20 juni tot en met 4 oktober 2009 de Triotentoonstelling *Jo Baer - Lynda Benglis - Jutta Koether* te zien. Het is de vierde keer dat het Van Abbemuseum een dergelijke Triotentoonstelling organiseert, dit keer met solopresentaties van drie generaties kunstenaars: Jo Baer (1929), Lynda Benglis (1941) en Jutta Koether (1958). Wat hen bindt is hun keuze voor 'het schilderen'. Niet het pure schilderen, de niet-verhalende en alleen aan zichzelf refererende schilderkunst, maar een kunstkritische evaluatie van het fenomeen schilderen. In de tien zalen van de monumentale Oudbouw behandelen Baer, Benglis en Koether vanuit verschillende gezichtspunten onderdelen uit de geschiedenis en de huidige praktijk van de schilderkunst. De tentoonstelling in het Van Abbemuseum maakt al snel duidelijk dat zij niet alleen met het medium schilderkunst de schilder Kunstige traditie tarten. Vanaf midden jaren zestig tot het heden hanteren de kunstenaars een scala aan media – als video, sculpturen, installaties en teksten - en doen dit ieder op een eigen manier. Deze Triotentoonstelling belicht ieder individueel oeuvre, terwijl de bezoeker tegelijkertijd de potentiële verbanden tussen de posities van de kunstenaars kan verkennen.

Voor Lynda Benglis is dit de eerste museale solotentoonstelling van haar werk in Europa. Haar onderzoek naar vorm, oppervlakte en betekenis wordt zichtbaar in een verscheidenheid aan werken, waaronder *Blatt* (1969), *Eat Meat* (1969-1975), *Wing* (1970) en de video's *Now* (1973) en *Female Sensibility* (1973). Zo krijgt de bezoeker een indruk haar baanbrekende invloed op de beeldende kunst.

De schilderkunst uitdagen

"It wasn't breaking away from painting, but trying to redefine what it was"

("Het was geen breuk met de schilderkunst, maar een poging om opnieuw te definiëren wat het was")

Lynda Benglis, 2006.

Lynda Benglis (Lake Charles, 1941), woont en werkt in New York, Santa Fe en Ahmadabad (India)) wordt gezien als een van de Amerikaanse pioniers die een vorm van 'lyrische abstractie' hanteert om stromingen als het modernisme en het minimalisme kritisch te ondervragen. Het oeuvre dat Lynda Benglis creëerde gedurende haar veertigjarige kunstenaarspraktijk, toont een kunstenaar met een sterke overtuiging. De manier waarop zij haar onderzoek naar vorm, oppervlakte en betekenis uitvoert, bevestigt haar actuele invloed op de hedendaagse beeldende kunst. De solotentoonstelling in het Van Abbemuseum laat haar bijzondere creatieve productie zien vanaf de vroege totemachtige reliëfs in was, via de 'fallen paintings', video's en 'knopen' uit de jaren zeventig, tot aan de vergulde geplisseerde beelden uit de jaren tachtig en haar recente werken in polyurethaan en aluminium. Het is de eerste keer dat het werk van Benglis op grote schaal in een Europees museum wordt getoond. De tentoonstelling biedt een unieke kans om Benglis' impact op de beeldende kunst te bestuderen; sinds de jaren zestig heeft zij voortdurend de heersende opvattingen over schilderkunst en beeldhouwkunst uitgedaagd.

Lynda Benglis, *Blatt*, 1969, Courtesy Cheim & Read, New York, Art © Lynda Benglis/Licensed by VAGA, New York, NY

Grote variatie aan werken

"The ability to step aside and contradict oneself is the nature of art"

("Het vermogen om afstand te nemen en jezelf tegen te spreken is de aard van kunst")

Lynda Benglis, 2000

Het ene moment is Benglis' werk esthetisch verantwoord en getuigt het van goede smaak, het volgende moment is het bewust vies van kleur en koketteert het overduidelijk met begrippen als wansmaak en lelijkheid. Feminisme en erotiek bepalen voor een groot deel haar oeuvre, dat ook conceptueel werk, performances en video omvat. Haar benadering is provocerend en vaak ironisch. Vanaf het midden van de jaren zeventig kenmerken haar werken zich meer en meer door hun kitschachtige

verleidelijkheid en tonen ze Benglis' voorliefde voor het experimenteren met materialen en media. Bij het ontstaansproces zijn de grenzen van de beweeglijkheid van haar eigen lichaam bepalend. De werken werden dan ook wel bestempeld als 'bevroren gebaren' ('frozen gestures'), waarin Benglis de noodzaak voor het sensitieve, het tactiele en het persoonlijke handschrift van de auteur benadrukt. In haar benadering van de abstractie probeert zij de spanning tussen het creatieve proces en het eindproduct te behouden. Zij tracht het creatieve moment te demythologiseren door openlijk te tonen hoe het werk tot stand komt.

Lynda Benglis, *Eat Meat*, 1969-1975, Courtesy Cheim & Read, New York
Art © Lynda Benglis/Licensed by VAGA, New York, NY

De totemachtige reliëfs, de zogenaamde 'wax paintings', waarmee Lynda Benglis in 1967-1968 begon, introduceren enkele kenmerken die ook in haar latere werk aanwezig blijven. Dit zijn haar interesse in de menselijke maat; in structuur, textuur en kleur; in het grensvlak tussen de schilder- en de beeldhouwkunst; in het zinspelen op het fysieke, psychologische en organische en in erotische verwijzingen en de sterke vrouwelijke sensualiteit. De 'fallen paintings', waarin vloeibare materialen als latex en polyurethaanschuim op de vloer en tegen de wand worden gegoten, doen denken aan de 'drippings' van Jackson Pollock en aan de abstracte schilderijen van Morris Louis en Helen Frankenthaler. Ze roepen ook herinneringen op aan de performances van Richard Serra, waarbij hij vloeibaar lood tegen de muur werpt. Het werk *Blatt* (1969) is hiervan een goed voorbeeld. Een aantal van de 'fallen paintings' uit de periode 1968-1970 werd later omgezet in andere materialen, waaronder lood en aluminium. Benglis is gefascineerd door metaal, omdat het een permanent karakter heeft, maar het zich ook laat smelten tot een vloeibare substantie. *Eat Meat* (1975) suggereert gestolde lava, maar de titel oppert een andere context. Met *Wing* (1975) geeft Benglis de zwaartekracht gewicht.

De toevoeging van het fluorescerende 'day glo'-pigment maakt van de gestolde substanties vulgaire, grotachtige

reliëfs. Met dit kitschelement probeert Benglis de toeschouwer te prikkelen en uit te dagen tot een oordeel over goede smaak en wansmaak. Bij de sprankelende 'knoop' *Psi* (1973) weet zij met glitter, glamour en kleurrijke pigmenten de beschouwer te dwingen een standpunt in te nemen.

Lynda Benglis, *Psi*, 1973, Courtesy Cheim & Read, New York. Art © Lynda Benglis/Licensed by VAGA, New York, NY

In 1989 zegt Benglis over smaak en wansmaak: *"There will always be a Puritan strain in society that gets nervous if things are too pleasurable, too beautiful or too open. That's the most significant legacy of feminist art; it taught us not to be afraid to express these things"* ("Er zal altijd een puriteinse kant van de maatschappij zijn die zenuwachtig wordt als de dingen te verleidelijk, te mooi of te open zijn. Dat is de belangrijkste nalatenschap van feministische kunst; het heeft ons geleerd om niet bang te zijn deze dingen te uiten").

De groeiende belangstelling van Benglis voor het vervaardigingsproces en materiaalonderzoek en de effecten ervan op het publiek, brachten haar ertoe de mogelijkheden van een groot aantal materialen verder te onderzoeken. Dit varieert van kunsthars, glas en goud tot het gieten van vloeibaar latex, aluminium en nikkel.

Nast haar sculpturale werk, dat erg op het proces georiënteerd is, bestaat haar oeuvre uit video's en foto's. Hierin geeft zij een parodiërende reflectie op zichzelf en de maatschappij. Haar video *Now* (1973) inspireerde de

Amerikaanse kunsthistorica Rosalind Krauss in 1976 tot het schrijven van het sleutelwerk in de kunsttheorie *Video: The Aesthetics of Narcissism*. Door de gehele video stelt de kunstenaar steeds de vragen 'Now?' en 'Do you wish to direct me?' en herhaalt commando's als 'Start the camera' en 'I said start recording'. Met het woord 'Now', gebruikt als vraag en als commando, legt ze de nadruk op de bedrieglijke "real time" van de video. Daarnaast is het haar eerste video waarin kleur als beeldend middel tot het uiterste wordt gemanipuleerd. Vorm en inhoud spelen hier een essentiële dialoog. Benglis' video *Female Sensibility* (1973) legt seksuele vooroordelen uit die tijd op vleiende wijze vast. Het is tegelijkertijd een baanbrekend werk binnen de vroege videokunst en de documentairefilm.

De tentoonstelling in het Van Abbemuseum bevat ook documentair materiaal, waarmee Benglis' belangstelling voor performance en zelfpromotie wordt verduidelijkt aan de hand van tijdschriften en uitnodigingskaarten. Hierbij is ook een exemplaar van haar meest beroemde actie: de 'dildo'-advertentie in *Artforum* (november 1974).

Locaties na het Van Abbemuseum

De solotentoonstelling van Lynda Benglis reist na afloop verder naar het Irish Museum of Modern Art (IMMA) in Dublin, Ierland (4 november 2009 t/m 24 januari 2010), naar Le Consortium in Dijon, Frankrijk (juni-augustus 2010), en naar het Museum of Art van de Rhode Island School of Design (RISD) in Providence, VS (september 2010 - januari 2011).

Conservator

De tentoonstelling van Lynda Benglis, onderdeel van de Triotentoonstelling *Jo Baer - Lynda Benglis - Jutta Koether*, en is samengesteld door Diana Franssen.

Partners

Irish Museum of Modern Art (IMMA) in Dublin, Ierland,
Le Consortium in Dijon, Frankrijk,
Museum of Art van de Rhode Island School of Design (RISD) in Providence, VS.

Blend special Jo Baer - Lynda Benglis - Jutta Koether

In samenwerking met Blend magazine wordt een speciale uitgave verwezenlijkt waarbij het idee van een traditionele tentoonstellingscatalogus naar een hoger plan wordt getild. In plaats van een resumé van het tentoongestelde werk van de kunstenaars, staat de uitgave in het teken van speciaal vervaardigde interviews, fotoshoots en kunstwerken geïnspireerd door het oeuvre van het drietal. De speciale uitgave is te koop vanaf de opening en tijdens de expositie. Ook is de uitgave los verkrijgbaar in de winkel. Verkoopprijs €5,95

Van Abbemuseum

Bilderdijklaan 10
Eindhoven

Openingstijden

Dinsdag t/m zondag 11.00–17.00 uur

Donderdag 11.00-17.00 uur

Op donderdagen is het museum geopend tot 21.00 uur en is de toegang gratis vanaf 17.00 uur.

Toegang

Volwassenen: € 8,50

Groepen van 15 of meer, 65 plussers: € 6

Studenten, CJP houders: € 4

donderdagavond van 17.00-21.00: gratis toegang (t/m 31/10/09)

Kijk voor meer informatie op www.vanabbemuseum.nl

Voor redactie

Meer informatie en afbeeldingen kunnen worden gedownload op:

www.vanabbemuseum.nl/press

Of neem contact op met:

Ilse Cornelis, Marketing & Communicatie

tel: +31 (0)40 238 1019

mob: + 31 (0)6 12995794

i.cornelis@vanabbemuseum.nl